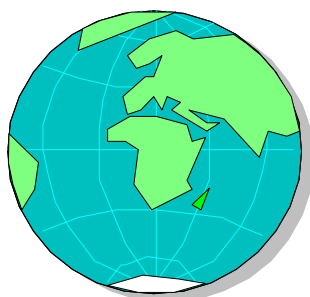

KURIERO INTERNACIONA

Redaktero: Jean Martignon

Imprimata en Europa

KURIERO INTERNACIONA, N° 4 Oktobro-Decembro 2004

REDAKTERO

Jean Martignon,
12, rue Maurice Utrillo, F-91600 Savigny sur Orge, Francia - France.
Jeanmartignon@minitel.net e martignon.jean@wanadoo.fr

KURIERO INTERNACIONA

KURIERO INTERNACIONA publikigesas ye singla trimestro e la yarala abono esas po 10 euri. Publikigita kun la afabla helpo da :

Fernando Tejón - Editerio Krayono, dil Ido-Societo Hispana,
Los claveles, n°6, B. E-24400 Ponferrada, Hispania.
krayono@yahoo.es - idosocietohispana@yahoogroups.com

VORTO DAL REDAKTERO

En 1911, Couturat publikigis artiklo titulizata « Pri nia idealo ». Inter altri, lu skribis lo yena :

« Omnu konsentas, ke nia ideo devas esar defensata e propagata nur per honesta, loyala e legala moyeni. ... Ma on devas anke komprenar ed agnoskar, ke on devas ligar nia ideo a nul altra idealo o skopo, politikala, religiala o mem morala; e ke to esas absolute necesa por s(u)a suceso ipsa. Nam se on ligas ol ad irg altra idealo, advere on rekrutas ad ol la amiki di ca idealo ma samtempe on igas desfavoroza ad ol omna enemiki di ca idealo; e ca enemiki esas generale la plu multi. ...

« Nia preirintii kreis la familiala koncio, la civitala koncio, la nacionala koncio. Apartenas a ni krear la koncio di la homaro » ».

Semblas ke plura nova adheranti dil Ido-movado nesavas od ignoras komplete ica saja konsili. Recente, on povas konstatar vera driftado da la precipua Ido-buletino, nome PROGRESO, vers nedezirinda orientizo.

En la numero 331, artiklo quan me judikis kom esar tre ofensanta inklinis kredigar ke mea samlandani esis omna kunlaboranti dil Vichy-rejimo e dil nazisti. Ico esas extrema paradoxo ke revuo fondata en Francia e redaktita en linguo di qua la precipua autori (Beaufront e Couturat) esis Franci arogas a su la yuro denigrar talgrade la Franci. Notinde ke la koncernata artiklo esis tradukuro de novelo redaktita en Anglia dum 1942, e konseque esis kontre-Franca propagado-verko.

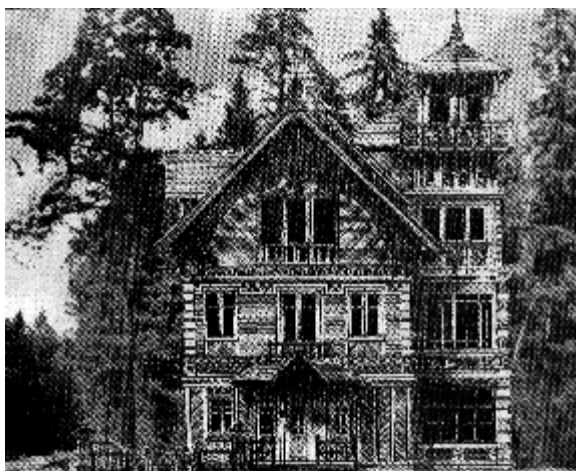
En la numero 332, esas longa texto pri voyajo a Sud-Afrika qua ne tre plezis a me pro ke ol esas tro ideologiale farbizita. Certe, me nule esas apoganto dil monstrala apartheid-sistemo di qua la rejimo atakesas dal autoro, ma me ne prizas lektar artikli da homi qui instalas sua ideologiale o politikala komerceyo surbaze di « political correct »-aji. En nia nacionala lingui ni povas lektar, til komplete satureso, skriburi omnateme kun la sama ideologiale koloro. En la Linguo Internaciona, me preferus lektar ulo altra, e la maxim bona moyeno por obtenar ico esas evitar politikumar od expresar politikala idei tro evidenta. Cetere, agar tale, esus tote segun la explicita volo da nia pioniri qua esas tro mokegata nunepoke.

Retrovenante a PROGRESO, me devas adjuntar ke en la recenta numeri, ecepte kelka artikli, la linguala nivelo e la stilo ne esas bona e la teksti publikigita ibe esas ofte desfacile komprenebla. Ico esas tre jenanta en la revuo dil ULI qua devus esar vetrino di nia linguo e movado e, konseque, esas egardata tre serioze dal novici. Me adjuras nia samideano Hans Stuijbergen qua havas tro granda okupeso pro lua du ofici kom redaktero di PROGRESO e kom prezidanto dil ULI serchar valida kunredaktero por, adminime, korektigar la maxim evidenta erori ed igar la prizentita literaturaji senpene komprenebla.

Pro la ja aludita temi, me opinionas ke ni bezonas kodexo pri aplikenda etiko (deontologio* ma me preferas evitar, segun posibleso, la asteriskizita vorti) en nia revueti e che nia forumi e por l' ULI ipsa. On devus evitar atakar irga popolo, raso, gento o lando, ma nur la guvernerii e lia agenti, per precizigar, tamen, ke ico nule koncernas la tota popolo o lando. Same on ne kritikez la religii, ma nur lia extremisti per savigar ke li esas extremisti e ke lia samreligiani ne koncernesas per la ataki kontre ica extremisti. Tale ni povos evitar shokar ed ofensar l'aludita populani e religiani ed ico esas tre necesa en idiomio qua havas kom skopo esar internaciona ed apartenar ad omna nazioni e populi. E la sagaca konsili da Couturat, ya, esas sempre valida. Tale ni havos la posibleso impedar l'efektigo di disputi e deskonkordi.

Sincere via.
JM <<<:>>>

LA DOMI DIL NOVA RUSI QUI IMITAS LA "VILLA" -I DIL NORMANDA MARBORDO EN FRANCIA

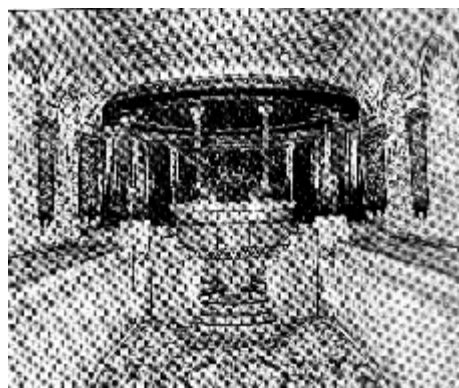
Granda surprizon onu havos se on iras ye 25 km weste de Moskva, sur la choseo direciono di le « dacha » di Lenin, Khrushchev e Putin, nam nova mondo esas naskinta ibe, qua esas hibrida filio dil rinaskanta estala kapitalismo, t.e. lu havas Normanda (1) matro, e patro qua esas klare « nova Ruso » (2). Sur ica verda areo ye 67 hektari, qua esas oaziso cernata per la ledeso di industrialala edifici, on vidos, dum la venonta somero, aparar imituro di Deauville (3). Ico facas homajo, sen modesteso, a la

konstrukturi ek Normanda briki ed a la « staff » (materiao qua uzesas por facar dekori), qui esas tipala vidaji trovebla che la bela domi konstruktita an nia marbordo inter 1870 e 1914. Ica inkluzajo, segun Franca stilo, destinesas por la nova richi dil Rusa socio, nome ita homi esas nesaturebla konsumanti di extreme luxozza komforto, di vivostilo rezervita por mikra minoritato de homi apartenanta a la alta sociala klasi, ed anke di Ocidentala kulturo.

Kun la retroveno dil verdajo-tempo, on povos admirar cento de « villa »-i qui esos kopiuri dil maxim vidinda centyara domi di Houlgate, Dinan, Deauville, Cabourg, e di Le Touquet. La inicianti di ta projeto, kapricoza quale vera Rusa festino, esas du entraprezisti dil kompanio Borissov Agroimpex, t.e., du yuna quaradekyari qui esas gaya vivanti e prizanti dil maxim bona vini di Burgundia (4) : Vitali, qua esas ex-psikologiisto chanjinta sua profesiono a la kunjerado di entraprezeyo e lektero, kun granda avideso, di libri pri arto ed arkitekturo, asociesas kun Yuri, senpavora « cow-boy » aferista ed extreme apta koncerne la imoblala aferi.

Ita du imobli-konstruktiganti, tote nekonocata en Paris, vizitis atencoze la maxim altanivela antiquajisti di ca urbo por admirar lia maxim bela e luxozza objekti (tapeti, tapisi, mobli, pikturi, statui edc.) qui povus fitar en « villa »-internaji tilextreme richa e komfortoza.

Kom granda prizanti dil stilo di la konstrukturi di Deauville la du homi iris a Francia por cherpar idei ed engajar historiisti pri arto, en la skopo furnisar « French touch » (Franca aspekto) a lia projeto, ed anke la maxim bona mestieristi. Ita maxim bona mestieristi ja partoprenabis, dum kin yari, laboro che la senmezura konstrukteto di Usana miliardiero, en Long Island, por qua la agenterio Yves Mikaeloff facigabis moderna imituro di Versailles. La maxim famoza ek ta mestieristi, Jean Couradette e lua yuna dicipulo, Julien Boaretto, esas komisita rikreor la cirkumajo di Deauville, qua esas tante bela e agreabla loko ke on povus kredar ke lo esas per magio, ed adjuntar ad ol tre remarkebla traiti di baroka stilo « sen havarla sucio egardar budjeto ». Ye la 100 konstruktota domi li ja desegnis sis ek oli kun « programo tre nuntempala dum facar homajo a la maxim klasika stilo dil 19ma yarcento mixita kun arkitekturala anakronismaji quale on volis lo ta-epoke ».

*Libere tradukita ed adaptita segun artiklo publikigita en
LE FIGARO ye la 21ma di februaro 2005*

1. **Normandia** esas tre plezanta regiono di nordwest-Francia an la Atlantikala marbordo.
2. **“Nova Ruso”** : La nova Rusi esas parveninta nova richi en moderna Rusia.
3. **Deauville** (pronuncez Dovil) : esas tre famoza, eleganta e luxozza urbo konstruktita dum la duesma duimo dil 19ma yarcento por richa vilejanti an la marbordo di Normandia. Singlayare eventas ibe la festivalo dil Usana filmi adube venas la maxim famoza cinemo-steli ed eminenta personi di Usa ed Francia.
4. **Burgundia** esas richa agrokultivala regiono di est-Francia ed havas granda reputeso pro la eceptala qualeso di lua vini.

FRUA EUROPALA INFLUO EN CHINIA

Proxim west-Chinia, en mez-Azia, esas la dezerto di Takla Makan ed ibe on deskovras mumii qui forsan evas 2 800 yari. Li havas Europana vizaji ed inter la prezervita korpi esas kadavro di muliero, evidenta sakrifikuro, ed infanto kun blonda hararo e vestaro ek lano. Ta texuro esas plu delikata kam olti di Chinia e olua kolori e desegnuri similesas Kelta stoffo di nordwest-Europa. Plusa mumii anke existas, exemple, viro kun reda hararo e muliero di qua la maxilo klinas la mandibulo. Tala aranujo esas Europana traito.

Tra ca regiono pasis la Silko-Voyo, famoza depos 1800 a.K. kom choseo ube komercisti voyajis kun silko e spici de Chinia ad Europa. Ni nomizas la frua habitanti, ed evidente, lia mumii, la Tokariani, e lia linguo, quale ni nun deskovras, apartenas a la Indo-Europana grupo. Semblas ke ta grupo de lingui naskis proxim la Nigra Maro e kustumale movis adweste o sud-este. Ma la linguo dil Tokariani, en frua epoko, movis a la nordesto tra mez-Azia e ad nordwest-Chinia.

On kredas ke la habitanti kun Europala traiti adportis la roto, la kavalo ed uzis l'arm-arko e la flecho. Regretinde, pro ke la Chiniani esas tre fieri pri lia anciena e prekoca kulturo, li ne facile agnoskas ke altra kulturi havis irga influo sur lia e, konseque, ula explorado o studiado di antropologia reliquii o fabrikita objekti facesas nur tre lente.

LA TOKARIANI

Ta popolo esis agrokultivista e kultivis frumento e milyeto e, posible, uzis sistemo de irigacado. Li posedis trupi de bovi, mutoni e kapri ed evidente li esis experta kavalkisti. Ni remarkas ke la vestaro di la mumii texesis ek la extera lano di mutoni. Ita stoffo tintesis per diversa kolori, reda, verda, blua, bruna e kelkatempe quale tartan-stoffo.

	Ido	Irlanda	Latina	Greka	Tokariana
1	un	aon	unus	hen	sas
2	du	do	duo	duo	wu
3	tri	tri	tres	treis	tre
4	quar	ceathair	quattuor	tettares	stwar
5	kin	cuig	quinque	pente	pan
6	sis	se	sex	hex	sak
7	sep	seacht	septem	hepta	spat
8	ok	ocht	octo	okto	okat
9	non	naoni	novem	ennea	nu
10	dek	deich	decem	deka	sak
100	cent	cead	centum	hekaton	kant

En Buddhismala monakerii, on trovas tradukuri di Tokariana skriburi e, plu recente, reala manuskripti qui montras la originala linguo ed alfabeto. Ni kredis ke la Tokariani adoptabis alfabeto veninta de India ed enduktabis la Buddhismo de-ibe a Chinia.

Linguisti nun agnoskas ke la Tokariani parolis frua exemplero di Indo-Europana linguo , e.g. , la nombri.

La Tokariani desaparitis pos la dekesma yarcento, o forsan li migris od absorbesis da la nun existanta popolo surloke, nome olta dil Uiguri, di qua la linguo nunepoke similesas la Turka. Kom interesanta fakto, ni, tempope, vidas habitanti ibe kun blonda hararo, pala pelo ed ofte blua-verda okuli.

R. A. Stevenson

PRINCO CHARLES, SUCEOZA AFERISTO

Til nun tre poka konocata, la mikra firmo de ekologia produkturi di princo de Wales internacioneskas ed exportaceskas.

Artiklo da Coraline Lussac publikigita en LE JOURNAL DU DIMANCHE

Lu, tote sola, esas ipsa PLURNACIONA FIRMO ! Kom kreero, dek-e-du yari ante nun, di diversa produkturi ekologia, Charles, heredonto dil trono di Anglia e princo di aferi, anuncas nun lua intenci : til du yari pos nun, lua « Duchy Originals » invados la vendeyi di Europa, di Amerika e di altra loki. Oli esas nenegebla suceso komercala en Britania kun aferala gano de 52 milion euri e meznombra kresko de 50% yarale. Til nun, exter la frontieri dil rejio, oli limitizesis ye kelka komercala-reklamala pagini interretala ed anke ye la etajeri di kelka granda vendeyi pri luxozaj produkturi quale olta di Bon Marché, en Paris, od olta di Dean and DeLuca, en New York. Kom evidentajo di nia tempo, on povas konstatar

ke la produkturi di le Windsor exportacesas sucezoze. Kad Charles uladie reputesos kom famoza aferisto ? Yes, certe, ed ico eventos balde !

Chokoladaji, gasoza drinkaji, pani, aquo-drinkaji, tei, konfitaji, sika bisquiti, porko-karnaji, laktaji, « pudding »-i , dindini Kristnaskala. Ne existas nutrivala produkturo « made in England » qua ne esis « rikonceptita » dal seniora filiulo di rejino Elisabeth.

Ne existas recepto qua ne esis antee gustata ed aprobata dal koncernato (Princo de Wales) « himself » (ilu ipsa). Parolante pri lua famoza aveno-kuketi , t.e., la unesma « Duchies » qui komencis vendesar en 1992 - la Skota kompanio Walkers probabus adminime cento de diferanta recepti e preparo-manieri ante obtenar lua konsento. Simile eventis por la limonado qua kompozosis segun tradicionala recepto perfektigita dal chefa koquisto di Highgrove, precipua rezideyo di Charles.

Genioza ideo por la komercala strategio. E tamen... Komence, nek la jurnalaro nek la profesionani pri vendo esas pronta pariar un « shilling » pri la

komercala sukceso di la futura reĵo e di lua mikra firmo. Lore, la ekologia produkturi konsideresis kom utopiaĵo vizanta rivivigar pasinta tempo e defensasata da kelka reveri. Onu ne ja diskutis pri oli kom fakto di socio o di publika saneso. Kom vera prekursoro tatem, princo Charles, kiu de 1990, transformas lua agrala posedajo en la dukio Cornwall - lua feudo de 57 000 hektaroj, kio estas en 25 komitaj - a la metodoj de agrokultivo nomizita « neta » . Home Farm, la modelatra farmodomo di lua posedajo di Highgrove en Gloucestershire, furnisas nunepoke granda parto de lakto, de cerealoj e de legumoj uzataj por fabrikar le « Duchy Originals ». Ol agnoskas nunadie kom la maksimum vasta e profitosa ek omnia produktieroj samtempo en Britania. Lo estas vera sukceso. E mem plu bone dicite, triumfo.

Per volar konquestar la moderna vendeyoj di Unionita Reĵo, la trono-heredonto esperis kurajigi la developo de reto de lokala mikra produktieroj meritoza. Reto, kio en perspektivo di min o plu longa periodo povus efektigar ekonomiala renovigo por la Britania ruranoj. Lua « bacon » (Angla ŝinko) fabrikita ek porkoj edukita en libereso e flegata per homeopatia produktesoj en mikra farmodomo di Dorset; lua altraspeca ŝinko produktesoj en Wiltshire, e lua fromaĵoj facesoj en Somerset. Lua eriko-melo rekoltasoj en la abelujoj de Balmoral-domeno, persona posedajo di Elisabeth II. Ico provas lua deziro valorigi la mikra agrokultivala produktieroj familiala.

Depos kelka jaroj, « international Charlie » laboras kun eksterlandana furnisieroj. Citronoj venantaj de Sicilio, kakao kultivata da grupo de farmistoj en Guyana... Ili estas la nova reĵo de la agrala nutrivio.

Le « Duchies » ne estas aparte ĉipa (pagesoj kelketoj plu kam 12 euroj po selekto de 16 sika kuketoj prezentita en metalo buxo). Lia vendo tamen posibligis obtenar profito de 5 milionoj euroj, tute varsita a la Karitata Fonduro di princo de Wales, t.e. un ek la grandanombra organizieroj kun humanala, edukala e filantropala skopo di kiuj il estas la fonderoj.

La nova « world company » (mondala kompanio) de la futura reĵo di Anglio, kio pasintaseman asistis la Ekspozon de gusto en Torino, Italio, vizas nun kresko di lua eksportacio en grandeco de 80% yarale ĝis 2006. Lua recenta esfortoj por pludiversigari lua produktieroj (serio de gardenala mobilaro ek kastaniero-ligno di Herefordshire, ŝampunoj e post-ŝampunoj kun herborala e plantala oleoj, kiuj estas le preferataj da ĉiuj patronoj), devus esar suplementala trumoj en lua konquesto-strategio de la eksterlandala merkatoj. Charles povas ja fidari la sendefekta reputesoj di lua sika kuketo, kio konsiderasoj dal ekspertizieroj de la teo segun Angla maniero, kom la manĝenda bisquitoj por akompanar ita drinkaĵoj. So british ...

RENKONTRO EXTER LA TEMPO EN ARDECHIA

Introdukto : Omna misterio kontenas parto de poezio ed ita stranja raporto inklinas pruvar lo. Autuno en Ardechia (departamento di sudest-Francia NDLT) pro la densa boski e la nebulizita pejzaji dil regiono tasezone, esas periodo favoroza a la legendi ed a nekustumala rakonti (o naraci). Ulavespere, en la precipua chambro di albergo jacanta an la bordo di foresto dika ed obskura, nekonocato raportis a la chaseri sidanta apud la kameno stranja aventuro pri qua il asertis ke ol esas vera ed autentika e travivita kelka yari ante lore da un ek lia amiki en ita ipsa regiono.

MISIRINTA EN LA BOSKARO

Dum l'autunala tempo, la jorno remplasesas rapide per la krepuskulo e ye la fino di bela jorno oktobrala, la heroulo di ca raporto konstatas subite ke lu esas senorientizita en profundeso obskura di foresto. En la nebulo e l'obskureso, lore aparanta, lu koncieskas kun kelka angoro ke il ne plus trovas la voyeto iranta til la proxima vilajo ube lua chambro rezervesas en hoteleto. Mem lua amba hundi qui akompanas ilu semblas ne plus savar adube irar. Quon agar ? En la mezo dil kopsaro, lu serchas voyeto od irga treko. Triste, lu rezolvas haltar e vartar, blotisinta apud lua hundi e ye la pedo di arboro, la venonta auroro por itere avancer. Fortunoze la vetero esas milda, la nokto ne esos tro kolda ed il disponas aquo e kelka viktualii por lu ipsa e lua animalo. Ilu tamen marchas ankore ye kelka pazi dum ke lua okuli regardas fixe la sulo. Neexpektite, miraklo eventas.

LA MISTERIOZA PALIODOMO

Dextralatero, en la invadanta mi-obskureso, lu tandem perceptas voyo. Il suriras ol. Subite la bosko divenas min densa e la stelizita cielo lumizas sparegeme lua nova choseo. Balde il deskovras senarboreyo granda, ed en olua mezo jacas paliodomo kun - ed ico esas quietiganta detalo - febla lumi dop la fenestri. Nia chasero iras adibe, frapas la pordo skope demandar gastigo por la nokto. Kelka instanti pose, pazi-bruiso audesas e la pordo apertesas. Olda homulo signifas a lu enirar e dicas kelka vorti ek qui uli esas nekomprenebla, probable oli apartenas ad anciena dialekto. Ne esas elektro en la konstrukturo, la flami vacilanta dil kandeli kun rustika formi adjuntesas a la fairo qua krepitadas en la herdo por produktar kelka lumizo. Apud la kameno, muliero kun griza hari sidas, senmova, e mem ne regardante la nova arivanto. En la sama parolmaniero, la olda viro komprenigas da la chasero ke lu gastigas il e ilua hundi dum ica nokto. Lu mem adportas a li eskudeledo de nutrivi e terinedo de aquo vers qui hastas l'animalo. Lu retrovenas pose e pozas avan la invitito, qua nun sidas an granda tablo querkoligna, boledo de supo, lonchi ek lardo e grandega pano-bulo. Ye la opozita extremajo dil tablo, en vaso anciena, brakiedo de flori neordinara igas plu gaya l'aspekto dil chambro. Diskreta ma varmakordia esas l'accepto. L'oldulo komprenigas ke l'invitito povos dormar en chambro-angulo sur feno-amaso, volvita en kovrili. Pos restorir su, nia chasero dormeskas, extreme fatigata, protektata da lua du hundi qui jacas apud il.

KAD FANTOMA HABITEYO ?

Ye la matino, la ja su levinta hosto ridetas diskrete. Ilu invitas la chasero drinkar varma kafeo en anciena bolo gresa, akompanata per granda pan-lonchi ek griza pano. La muliero duras esar hike, senmova, apud la kameno sidanta. El semblas

kontemplar la kombustata lenii, sen pronuncar ula vorto, sen kuriozeso-regardo por la gasto. Nun jornesas ed oportas departar. La chasero adias lua invitinto, dankas lu dum ke ica laste dicita explikas ad il la irota voyo por ritrovar la vilajo e dicas ula vorti tre anciena. La chasero propozas pekunio po la grantita gastigo, ma la oldulo refuzas absolute per levar la shultri e rieniras lua lojeyo pos lasta adiosigno. La misirinta vojajero livas la paliodomo ed olua granda senarboreyo per kastanieri cirkondata e, pos mi-horo de marchado, fine rivas lua hoteleto. Il naracas lua stranj aventuro al hotelestro qua ne semblas esar tre astonata. Iriginte ilu a diskreta loko por ne audesar da omni, la hotelo-patrono konfidas ad il ke lu ne esas l'unesma persono qua travivas evento tala ! Kin klienti ja raportis la sama eventaji. To quo produktas problemo esas la fakto ke en ica proxima foresto, bone konacata dal vilajani qui rekoltas fungi en ol, se advere existas la senarboreyo, en olu jacas nula habiteyo !

LA KONFESI DAL HOTELESTRO

La patrono dil hotelo, qua segun semblo savas multo pri ca extertempa misterio duras informar la astonegata kliento : « Nu, askoltez ico, lo eventis du yari ante nun. Paro lokacas chambro en la hotelo ed instalas su hike, pose li iras, same kam vu ipsa agis, a la foresto nam la siorino esas botanikisto ed entraprezas serchado pri la plantaro dil regiono. Dum la vespero li misiras, trovas simile a vu, la domacho, la oldulo, ed esas same aceptata. Tamen, diferante de vu, la siorino kom profesiano, kuriozigesas per la flori-vazo pozata sur la tablo. Ita specon elu ne konocas ! El demandas permiso forportar kelka ek oli, icon tre volunte grantas la gastiganto ad el.

Retroveninte en la hotelo ed informita pri la stranjeso di lia aventuro, li rezolvis situar la loko di ol. Per la helpo da stabo-mapo, la paro balde rikonocas la granda senarboreyo ed iras adibe. Arivinte surloke li trovas nula traco di habiteyo en lua mezo! » E la hotelestro durigas « Plu tarde me informesis pri li, nam li volis savigar da me la sequo di lia stranja aventuro extertempa. Mea botanikista klientino entraprezis serchado en tre anciena libri di ca regiono. Tandem, en olda katalogo, el trovis la koncernata flori. Parolesis pri speco desaparinta depos longa tempo. Vicinesante dil planto-desegnuro ed olua deskripto adjuntesis subskriburo : la rurala tradiciono uzis ita flori lor funerala ceremonio, oli depozesis apud la mortinti por akompanar li aden la transa mondo... »

*Segun texto da Joèle e Pierre CHELY publikigita en la revuo
« Le monde de l'INCONNU » (La mondo di lo NEKONOCATA)*

LA TOMBO DIL « KONQUESTERO DIL MONDO »

Gengis Khan (1167-1227) havis tre basa origino, inter la konquesteri nur Napoleon esis en situeso sama, ma l'imperio di Gengis Khan esis plu vasta e duris dum plu longa tempo kam olta dil Korsikano. Gengis Khan qua esis filiulo di desvinkinta klano sucesis unionar omna Mongoli sub la flago di la blua Volfo ante atakar la civilizata mondo de Chinia til Europa. De Rusia, quan lu devastis, til India, omno esis lua kaptajo nur Japonia sucesis salvar. Erste lua morto koaktis la Mongoli haltigar duminstante lia nekredibla odiseo. Temudjin (altra nomo dil konquestero) havis ula simileso kun Alexandro.

Ma, tamen, on probable trovos la tombo dil Mongola chefo ante olta dil Macedoniano (Alexandro la Granda - 356 til 323 a.K. - konquestero di Grekia, Egiptia, Persia e parto de Azia NDLT). En est-Mongolia, ye 250 km del chefurbo di ca lando, Ulan-Bator, esquadro de Japoniana e Mongola arkeologiisti anuncis, ye la 6ma di oktobro 2004, ke li ekterigis palaco dil 13ma yarcento sur areo de 600 000 metri-quadrati, cirkume. Omno supozigas ke la mauzoleo dil suprega « Khan », nultempe trovita ante nun, jacas ye cirkum deko de kilometri de ca monumento.

La palaco ipsa konstitucesas per ligna koloni sustenanta granda yurto (tendo dil nomada Mongoli) e perfekte konformesas a la deskripti dal Chiniani koncerne la precipua palaco dil konquestero. Ulte lo, on desenterigis la restaji dil tre grandanombra animala qui esabis sakrifikata lor funerala ceremonio tre granda en 1227 (la blua kroniko raportas ke, conforme a lua lasta deziri, quaradek nobela yunini e sama nombro de valoroza kavali enterigesis kun lu por « servar ilu en la altra mondo »). La sercheri ciencala vartas nun nur la permiso dal Mongola guvernierio por irar a la perdita, e forsan balde ritrovata, mauzoleo.

Ma parolante pri ca temo, quale mortis Gengis Khan ? La milito, probable, parfatigis lu dum ke il esis preparanta nova expediciono kontre la sud-Chiniani (il jus exterminabis la lojantaro di Nin Ghia) por atingar India tra Tibet. Ilua filiuli Djagatai e Bati iris ad-veste, l'unu per la mezo, l'altru per la nordo; e Gengis revis vidar lua kavalkanti irar til la altra Oceano, t.e., la Atlantika Oceano.

Lua morto, qua forsan salvis Europa, celesis por posibligar l'organizo di lua sucedo inter lua « volfoyni » (filiuli), ma tamen lu sepultesis en lua naskala stepo kun la honorumi debata a lua sociala rango. La loko, pose, gardesis da fidela servisti. En lua libro « Histoire de l'Empire Mongol » (Historio dil Mongola Imperio) publikigita che l'editerio Fayard, Jean-Paul Roux skribas : « La loko restis konocata dum longa tempo, plu tarde la kustumo mantenar la sekreto pri la situeso dil imperiala tombi impozesis. Lun on obliviis; til nun lu ne ritrovesis. »

Ma, probable, nun on jus rideskovris lu.

Petrus BOISGHILBERT

KA LA MONDO ESAS NUR INFORMATIKALA ILUZIONO ...?

*La suba artiklo esas kelke humuroza e mem malicoza.
Tre aktuala e serioze pensiganta, tamen, esas la aludata temo.*

La questiono ne esas recenta, ma ol sempre esas grava : ka se fine la mondo esus nur iluziono ? Ja depos plura yarmili la Indiana mistiki e penseri asertas ke, yes. En Ocidento la filozofi ne cesas facar ita questiono e la famoza « Cogito ergo sum » (Me pensas do me esas) da Descartes ne furnisis solvo. Quala esas la novaji, tamen, icateme nunadie ? La ciencisti remplasas la filozofi. E la questiono divenas : ka la mondo esas nur informatikala iluziono ? Du Britaniani, la fizikisto Martin Rees e la matematikisto John Barrow, granda admiranti dil progreso di ca nova cienco, opinionas ke « en perspektivo di longa periodo, on povus imaginar komputili qui esos kapabla simular mondi forsan tam komplikita kam olta en qua ni kredas

vivar ». Ni esas deceptita e kelke bitra. La avantajo di nia stranja mashineti supozesis igar por ni la vivo plu simpla, e yen ita trahizeri esas pronta fabrikar a ni falsa realeso tam komplikita kam la vera, kad ? Tala laboro por tala rezulto ! « Onu savas, li adjuntas, ke socii disponanta informatikala potenteso plu alta kam nia povus simular ne nur la klimato o la formaco di galaxii, quale ni facas lo, ma anke l'aparo di galaxii ». Pose, durigas John Barrow, « per konformigar la legi dil biokemio a la astronomiala simuli, li esus apta observar l'evoluciono dil vivo e dil koncio ». Il aceptas l'eventualajo ke ni ja esas en tala situeso : « Forsan existas granda Organizanto di informatikala programi qua povas intervenar segunvole ».

Onu ne presavas quala esas la ciencala futuro di John Barrow, studii-direktero en Cambridge, ma se pro diversa motivi lu ne plus povus esar universitatano, brilanta kariero kom autoro pri cienco-fiktivajo esus posibla por il. Ne omna homi konsentas kun lu, ula personi refuzas la eventualajo di mondo kreita da mashini. Seth Lloyd, fizikisto dil « Massachusetts Institute of Technology » objeccionas ke la komputilo qua esus apta simular la enti e la kozi devus esar « neimagineble potenta ». Il oblivias ke lua kolegi ne indijas imagino-kapableso. Ici replikas ke li ne apogas su sur la informatikala mirakli unike por konjektar ke ni vivas en « simulata universo ».

Nome, li anke astonesas pro « la nemezurebla subtila equilibrio dil kondicioni igante posibla la vivo sur nia planeto Tero ». Ico sugestas ke existas ula kreera inteligento. Sen volar ofensar nia ciencala serchisti qui multe serchis ante arivar ad ica rezulto, altra homi, ante li, konstatis ica ordino en la naturo qua evidentigas la laboruro di Inteligento. Li nomizis lu Deo e ne « Granda Organizanto di informatikala programi » nam ita nulsavanti ne esis sciencisti e savis nulo pri informatiko.

Segun artiklo da Guy Baret publikigita en LE FIGARO

SRI AUROBINDO

Ica Indiana mistiko e filozofa (1872-1950) naskis en Calcutta. Lua amba genitori esis Bengalani. De 1879 til 1893, lu studiis en la maxim bona Angla skoli e tale aquiris vasta Ocidentala kulturo. Lu dominacis maestrare la Angla, ma anke lu parlernis la Latina, anciena Greka, savis tre bone la Franca, Italiana e Germana. Lu redaktis en la Angla preske omna lua filozofiala verkaro. Retroveninte ad India, il laboris de 1893 til 1906 en l'administrerio dil stato Baroda, lore lu studiis la Hinduista kulturo e filozofio dum lernar la Sanskrita e plura lingui di India. Tale lu divenis apta esar ponto inter l'Europala ed Indiala kulturi.

De 1906 til 1910, lu politikumis aktive e preparis la menti por la futura agado da Gandhi favore a la sendependeso di India. En 1908-1909, lu enkarcerigesis dum un yaro. En 1910, il instalas su en la parto de India koloniigata da Francia, nome en la urbo Pondichery. Lu cesis omna politikala aktiveso de ta tempo e konsakris su a sua spiritala fako. Lu divenis « guru » (spiritala maestro) e fondis « ashram » (spiritala doceyo). Notinde, tamen, ke dum la duesma mondo-milito il esis tre fervoroza opozanto a la nazismo, nam il opinionis ke la vinko di ca ideologio esus civilizala e kulturala kataklismo por la homaro.

La texto sube ekstraktesas de lua libro DE GREKIA TIL INDIA. En la dicita verko, il redaktas esayo pri la filozofio dil Greka penso Heraklite judikata segun lua savo dil Occidentala ed Indiala kulturi. En ica verko, evanta de ilua yuneso (1915), il aludas idei qui esas surprizanta kande oli venas de mistikulo. Ita idei memorigas da ni la sentenco da Nietzsche : «Milito e kurajo facis plu multa kozi granda, kam la hom-amo... ». Per lektar ica texto, on povas konciar ke Sri Aurobindo ne esis nur filozofa ma anke, ulamaniere, poeto.

PRI LA MILITO

« Quala esas la naturo di taambio ? Lo esas la lukto « eris », lo esas la milito, «polemos ! » Quala esas la regulo, quala esas la rezulto dil milito ? Lo esas la Yusteso. E quale ita Yusteso agas ? Per justa tenso e justa kompenso dil forci, qua produktas la harmonio dil kozi, e konseque, konjekteble, lia stabileso. « La milito esas la patro di omno e la refo di omna kozi »; « la diveno di omno dependas de la lukto »; « konocar ica lukto esas konocar la Yusteso ». Tala esas lia chefa sentenci tate. Unesmavide, ni ne intelektas pro quoambio esas lukto. Lukto ya esas, ma pro quo ne existus anke konsentita e pacoza interambio ? Heraklite ne volas ico; nula paco esez ! Lu interkonkordus kun la moderna Germani pro opinionar ke la komerco ipsa esas secono di la Milito. Certe existas komerco, vari po oro, oro po vari, ma la komerco ipsa, ed omna kondicioni qui cirkondas olu, guvernesas per potenta e mem violentoza koakto, dal universalala Fairo. Lo esas to quon il intencas expresar kande il parolas pri la diini Furii qui persequas la suno. « Pro timo di Lu, dicas la « Upanishad » (tradiconala docado spiritala dil Hinduismo NDLT) , la vento suflas... e la morto vagas. » Ed inter ica omna existanti esas konstanta forteso-probo; lo esas per ol ke mantenasas lia mezuri. Ni intelektas ke il esas justa, nome il komprenis la komencala aspekto dil kosmala Naturo. Omno en ol esas forci-shoko, e per ica shoko, per ica lukto, dum interskrachar, dum interkombatar, la kozi ne nur komencas existir ma anke mantenasas lia existo. Kad « karma » ? Kad legi ? Ma diferanta legi interopozas ed intershokas, e lo esas per lia tensi ke mantenasas la mondo-equilibro. Kad « karma » ? Lo esas la koaktanta judiciado da eterna Potento koaktera, lo esas la diini Furii qui nin persequas se ni violacas lia mezuri.

La milito, tale asertas Heraklite, ne esas nura neyusteso, kaosatra violento; ol anke esas yusteso, la nura speco de yusteso posibla. De ta vidpunto, ni devas itere agnoskar ke il esas justa. Lo esas per la spensita energio e lua valoro ke determinesos la rezulto, e kande du forci interafrontas, lore energio-spenso signifikas forteso-probo. Kad la rekompensi ne devos atribuesar a la forto segun lua forteso ed a la feblo segun lua febleso ? Tale esas vere la prima lego, adminime en la mondo, quankam ol esas temperata ibe per la helpo de la forto a la feblo, helpo qua, se on reflektas bone pri ol, ne esas koakte neyustajo nek violaco dil mezuri, irgequo povus pensar tate Nietzsche ed Heraklite. E kad ne esas kelkafoye nemezurable forteso dop la febleso, t.e., la forteso ipsa qua esas la rezulto di la presi facita sur la opresati e qua produktas sua terorigiva reakto, t.e. la retroiro dil arm-arko, Zevs, la eterna Fairo, ica esante atencoza a lua mezuri, kad ?

Ne nur existas milito inter una existanto ed altra, inter una forco ed altra, ma anke interne di singlu existas eterna opozo, tenso di la kontreaji, ed ita tenso

ipsa kreas l'equilibro qua esas necesa por la harmonio. Konseque la harmonio esas prezenta, nam la kosmo ipsa, en lua plenigo, esas harmonio; ma lo esas pro ke en lua proceso la kosmo esas milito, tenso, opozo, equilibrio di eterna kontreaji. Ne povus existar vera paco, ecepte se on opinionas ke paco signifikas stabila tenso, povo-equilibro inter enemika forci, ulaspeca reciproka neutrigo di ecesi. La paco povas krear nulo, mantenar nulo, e la prego da Homeros por ke perizez la milito inter la dei ed inter la homi esas monstrala absurdajo, nam ico signifikus la mondo-fino. Povas esar periodope fino, ne per paco o rikoncilio, ma per flagrado, per atako dal Fairo, « to pur epelton », fulguranta judicio e kondamno. La Forteso kreis la mondo, la Forteso esas la mondo, la Forteso per lua violento mantenas la mondo, la Forteso finigos la mondo - e rikreos ol eterne. »

LA PREGO-LIBRO DIL REJINO

Ica texto esas ekstrakturo dil antologio dil Hungara literaturo publikigita che la Idolibrerio di Budapest en 1923. Ol montras ke nia preirinti ja komencis krear ldala literaturo, ante la katastrofatra krizo di 1928. La temo di ca raporto esas interesiva nam ol esas tote exotika por lekteri di nia epoko.

(Esas cirkume kin kloki posdimeze, e trista, autunala nebulo kovras la gardeno dil kuvento. Ica nebulo glitas super la krategi, quale velo lacerita, qua semas tristeso cirkum su. Ja krepuskulas, e tra la fenestri dil granda, flava, petra edificio, lumo di mikra lampeti fulguras de la celuli dil monaki. On skribas 1470 pos nasko di Kristo, e ca monaki hike en ca serioza edificio esas plena de devocoza pieso. Ma ultre to l'arto e l'anciena Latina poezio rinaskinta plenigas lia hori di solitareso, li konversas e debatas pri Horatius e Vergilius, e dum ke li kopias anciena libri, lia fantazio flanas en oroza tron-saloni di epoki de longe pasinta. En la « scriptorium », en la skribo-chambro du monaki stacas, l'una kontre l'altra, apogante su a longa tablo, e li konversas. De lia longa kapuci nur lia prudenta vizaji kun akuta profili esas videbla. La juniora, plu ajile movanta, qua nomesas Frater Heliodorus, freque trempas sua kalamo sive aden la reda minium-farbo, sive aden la blua, sive aden la korno kontenanta Chinia-inko. Lua parolema, brilanta okuli, lua ridetanta mieno expresas granda kontenteso. Kontre il stacas Frater Theophilus, kelke plu magra, plu olda. Ilca havas plu quieta, plu koldeta mento, il esas kelke mokema, e parolas kun larja gesti.)

Frater Theophilus : Ka tu ankore duras skribar la dekesma pagino, Heliodor ? Ha, povra rejino, qua expiacos tua kulpi per ca libro, quante tarde donesos peko-remiso a tu !

Frater Heliodorus : Tu esas ja itere en tua mokema humuro, Theophil. Tu pensas, ke anke la kopiado di kodexi esas tam rapida laboro, kam tua. Omnamatine, salte acensante tua muloza veturo, tu ekiras a la monti, por serchar la remediante herbori, e vespere tu ja stufas oli en tua granda kupro-kaldroni, konservante ek li la sali tante agreabla por la saneso. Advere, mea laboro esas kelke plu lenta. Ja depos tri dii me piktas la granda, iniciala litero R di ca pagino. En olua supera vestibulo esas ja videbla la bastioni dil kastelo, e la kavalo di drako-mortiganta Santa Georgius, sub ol la drako, aden qua la kavaliere pikas sua

lanko. Ma til ke me duktabos la reda vit-folii alonge la marjino dil pagino, e celas inter oli la blanka, kidadanta kolombi, la finki, e la lanugoza, mikra kolibrii, e me piktabos la kalici dil rozi per dina orfarbo, ca monato pasos. E tu questionos anke pos du semani : Ka tu ankore duras skribar la deskesma pagino, Heliodor?

Theophilus : Tu esas prudenta e sekura pri tua laboro, bona Heliodorus, e co plezas a me. Ma existas ulo , qua esas mem plu chera kam la tempo, e co esas la oro. Ka tu savas, ke tu uncionas la kalici dil rozi e la pinti dil javelini ja per la duesma kruzeledo de fuzita oro ?

Heliodorus : Me savas to. E til ke me finos li, me konsumos cirkume plusa dekeduo. Ma ne obliviez, ke me laudegas Deo, Theophil ! E por lua glorio omna oro esas poka, ed omna miro esas esvananta. E ne obliviez, ke ca libro facesas por rejino, por la splendida, yuna e bela Beatrix, quan nia sinioro e patrono, la triumfoza rejo Korvoza (1) recente fiancis. Ka me darfus sparar l'oro ? Kad il avaresas pri olua preco ? Il ya recente kompris mes-(libro) de Bruxelles po triadek e tri ori.

Theophilus : Yes, ma ta esis verko di maestro Attavante. Il ipsa piktis omna lua kandelabri, arabeski, iniciali, ed il laboris mem pri lua ledro-binduro dum tri tota monati, dum ke il pozis sua smeraldi l'una apud l'altra en l'angul-bronzi, en l'agrafi, en la bendi, ed il presis sua belege interplektanta lili sur la ledro.

Heliodorus : Attavante... Ho, se me povus parolar ultempe tam eloquente per la flamifanta linguo dil kolori kam ilu. Yen, Theophil, tu ne pensas, quantafoye il aparas a me dum mea sendorma nokti. Ante tri yari me vidis kodexo da ilu, ed olua kolori kelkafoye aurore semblas suflesar da nevidebla labio adsur la vitri de mea fenestro. Quale se olua silko, ta rozea, ocilanta e spumoza silko susurus avan me dum predimezi sun-briloza... Kelkafoye me preske fremisas en la skribo-chambro, kande me esas sola, e me esforcas kaptar ol... Lore me redeskas. Tale nevidebla Attavante ludas kun me depos tri yari...

Theophilus : Tu esas yuna ed ardoranta, Frater Heliodor. Ah... ah... ultempe anke me revis pri la strofi di pagana Ovidius. Nun me ja dicas nur le Bucolica memore, kande inter la monti flexante me kolias la dolca herbori e la salubra minto, e la zefiro ludas incitetante kun mea hari. Ultempe anke tu oldeskos, Heliodor. E tu komprenos, ke la fresha aero, la devocoza naturo, la frianda frukto, la rezigno pri la kozi dil mondo, e la silencoza, dormetala sonjo esas plu feliciganta kam la vana pompo.

Heliodorus : Tu povas esar justa. Tu koquas la donacaji dil naturo en brilanta vitro-glasi por ti, la korpi di qui tormentesas da la ftizio. E dume tu pozas aden bela, splendida boteli anke la sajeso dil vivo. Tu prodigas le unesma, per la lasta tu nutras tua propra mento e raciono. Ma tu vidas ke me ne kolektadas ulo pasema, e ne por una homo, ma rivelaji dil eterna beleso, dil arto. E ka mea laboro ne valoras tante kam tua ? Ne konsiderez mea povra volo kom emuleso e nepoliteso, Theophilus, ma me pensas, ke bela libro esas la maxim granda ago, quan homo povas facar dum sua kurta vivo. La libro esas la kompleta finitajo. Olua vorti reflektas penso, e li ludas kun nia raciono. La susuro di lua pergamen-folii igas nis pensskar pri la pasanta dii. La reguloza serio di lua linei emisas ula granda

quieteso aden nia anmo. L'ornivi di lua pagini : l'ornamenti, lua lauri, lua arkitravi e lua frukti, lua korno, de qua la milkolora emalii dil serenese emanase, insinuas l'exulto dil naturo aden obskura, vultizita chambro, aden pala, mikra kapelo. E la reliefi di lua binduro, lua forjita bendi, lua interplektanta ornamenti dicas a la lektero qua tushas ol per devocoza manuo : Kavaliero, desmetez tua shui, inklinez tua kapo ante pasar tra ca gretoza, ornita pordo. Pro ke tu pazas aden tron-salono... Quanta harmonio e quanta nemortiveso esas en tala libro ? E tu regretas la kruzeledi de oro...

Theophilus : No, Heliodorus. Ne l'oron me konsideras kom tro multa. Ton me dicis nur pro kaprico di mea mokema humoro. Ma existas ulo, quo esas mem plu chera kam la tempo, kam la fuzita oro. Co esas la saneso. Anke nun tu ja tusadas, se la matino esas koldeta extere. Quo eventos pri tu plu tarde, se tu flexas tu tante multe super tua libri ?

Heliodorus : Vana parolo... Nu, nulo... Me pasos, quale tu, e Frater Theobald, e Pater Diodor, ed omna nia kompani e priori, e quale depos la kreeso dil mondo la homi pasas e muteskas uldie. Ma anke lore la libro esos hike : la prego-libro dil rejino. El absorbesos per ol, e kande el ploros sua chagreno aden ol, tante ke el alejesos per lo, kande el konversos kun la folii, kande el notos sua joyi sur la marjini dil pagini, kande la linei anuncos espero, alejeso o trauro ad el, el pensos instante pri la povra monako, qua dedikis ica libro ad el. Kande el regardos la dediko sur la unesma pagino, el memoreskos la sono di la psalmo, ye qua el acesis l'altaro, plektinte sua brakio kun ta di sua spozulo. Yarcenti pasos, rejala dinastii expiros, ma dume sempre trovesos celibini e rejini, qui sendos un sospiro a me. E mem pos yarmilo la mondo trovos kom ravisanta mea lejera linei, mea delikata kolori, e mea polveskinta kordio, de qua omna co naskis. Do, kad ne esas digna, ke me konsumas mea yuneso per la prego-libro dil rejino ?

(Dume extere sempre plu densa nebulo abasas su sur la gardeno. Nur kelkafoye on povas audar la klako dil pantoflo di un monako sur la granit-kubi dil koridoro. Kelkafoye siteli ek kupro kliktas an la puteo. Lore klosho soneskas en la kapelo, anuncante pacoza silenco e devoco por la homi. La « angelus ». E la du monaki departas ad-extere senparole. Silencoze, meditante, e nur Heliodorus retroregardas de la pordo sekrete a la libro obliviita apertite.)

(1) Rejo Matyas la Yusta, en la blazono di qua esis korvo, e qua esis prodiganta meceno di arti e scienci.

Tradukuro da Laszlo Galantai (Kecskemet).

LA MISTERIO DIL OBLIVIATA VILAJETO

Rezumo di lo preirinta : En 1943, viro e lua spozino volas irar a la hemo di olda mortanta onklulo. La vojajo adibe esas tre penoza e plena de obstakli.

- Segun vua indikaji, ni povus esar apta irar adibe sola... Yen la stabala mapo ye 50 000ima grado, me esas oficiro, kombatanto dum la du militi e ...

- Ico ne povas esar ... koncieskez ke depos quaradek yari me habitas hike e vi esas la nura personi qui venas a Perrière sen lojar en ica regiono.

- Ma tandem...me komprenas ke vu havez instrukcioni por ne trublari mea onklo... qua probable ne tre prizas la mondumo... ma pro ke me prezentas a vu ilua letro...nin lu vartas...

- Il avertesis; se lu dicas venigor vi, adibe on venigos vi... exkuzez, ma me iras nun netigar mea mashino !

E desideskante, nia tro diskreta konversanto iris a la pordo, pose dum riturnar su sur la solio, lu adjuntis :

- Sen volar imperar vi, vi povus quaze hazarde irar promenar til la Feini-Petro - vin ico distraktos...

Pro ke ni ne savis quon agar, e ke ni ne volis tedar ita hosti tro komplezanta ularelate, ni departis a la indikita direciono por kontemplar ica aludata Feini-Petro. Ni avancis depos quarimo de horo, cirkume, alonge mala voyeto, kande mea spozino remarkigis da me ke prato sucedis la frumento-agri e balde aparis stonetoza busheyo ube kreskas planto kun larja, viloza folii ombrizanta ronda frukti similesanta kukurbitacei relate la formo e la koloro, ma qui esas apene tam grosa kam tomati. Reda-oranjea flori kreskis mem ankore tasezone sur dika stipi.

-Ni kolios kelka ek ca frukti kande ni esos retrovenanta a nia hemo e ni questionos pri oli che la farmodomo... me respondis ad elu, ma en la realeso me nur interesesis per la aparato, en la proximajo, di grandega gres-bloko cilindratra qua havis staturo-alteso homala e qua, simile a fortreso, semblis regnar, kom solitara ento, ica stonetoza busheyo trasemita per tufi di ta verdajo kun larja folii.

Ni esis arivinta proxim la Petro e ni kontemplanis ita megalito kun kuriozesos.

- On povus kredar ke lu esas menhiro... Ol similesas olta di Bouillon (loko en nordwest-Francia NDLT).

- Povus esar ke olu esas nur bloko transportita olim da glaciero ad-hike, quankam la geologio di ca regiono ne tre posibligas ico... dicis me dum desfaldar mea mapo en la skopo serchar situar la loko di ol.

- Ube ni esas ? Questionis Lucienne ed el inklinis su vers la desfaldita folio.

- Me nule savas; la Feini-Petro ne trovasas en ol, neanke Perrière, e depos Dourdan, me nesavas adube duktis ni la treneto di sioro Courier. - Ka tu vidas ula kloshturmo ye la horizonto por orientizar me ?

- No, el respondis pos explorar la horizonto... esas nur boski ibe... forsan mem foresto...e grupi de arbori... ni mem ne plus vidas la farmodomo di le Courier.

Pos tri quarimi de horo pasita por ni per fatiganta marchado, ni fine arivis a la bordo di alta planajo de-ube on perceptis la supraĵo di densa arbori populizanta la valo, kande subite aparis avan ni, riakensante la inklinaĵo, la yuna biciklanto qua dum ca ipsa matino, en Dourdan, irigabis ni aden la trenetacho di sioro Courier. Samatempe ni klamis :

- Vu !...

- Kad ne esas hike la voyo qua duktas a Perrière ? Replikis mea spozino per lua maxim afabla rideto.

Stuporigata, nin kontemplis la yunulo, hezitante dicar la questiono di qua il tre deziris saveskar la respondo.

- Kad sioro Courier savigis da vi ica direciono ?

- Ha yes... kad per ico ? Ilu pluse dicis per indikar la busolo quan me tenis enmanue.

- Per ico, yes, e probable ni nun ne plus esas tre fore de nia kara parento, kad ne ?
Iore questionis mea spozino kelkete fanfaronante.

- Me jus vidis ilu, e il sendis me por querar vi en la farmodomo, lore konfesis la mesaĵo-transmisanto.

- Duktez ni quik apud ilu.

- Ne posiblesas. - Oportas ke me unesme videz sioro Courier, e ke me transmisez a lu mea informi.

- Venez, e, pos supear, vin me duktos ad-che la Avulo kun via valizi.

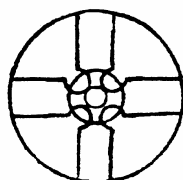
Pro ke ni hezitis sequar lu, la bizara relati-agento di nia onklulo adjuntis :

- Venez, gesiori, me absolute asertas a vi ke vi vidis lu cavespere, Avulo Louis.

- Ma pro quo ico ne darfas eventar senfriste ?

- Pro ke ! Tainstante la yunulo regardis ni per lua okuli opoze a nia okuli : onu ne envenas Perrière kande ankore jornesas !

MCLXXXIV

1184

(duro sequos)

*Traduko de libro redaktita da
Paul Bouchet - Inter-Kelta Arkidruido*

TABLO DI KONTENAJO

Vorto dal redaktero	pagino 2
La domi dil nova Rusi imitas la « villa »-i dil Normanda marbordo en Francia.....	pagino 3
Frua Europala influo en Chinia.....	pagino 5
La Tokariani.....	pagino 5
Princo Charles, sucesoza aferisto.....	pagino 6
Renkontro exter la tempo en Ardechia.....	pagino 8
La tombo dil « Konquestero dil mondo ».....	pagino 9
Ka la mondo esas nur informatikala iluziono ?.....	pagino 10
Sri Aurobindo.....	pagino 11
Pri la milito.....	pagino 12
La prego-libro dil rejino.....	pagino 13
La misterio dil obliviata vilajeto.....	pagino 15
Kelka Ido-forumi, altra revui, e c.....	pagino 19

E kartuni* ekstraktita de la aventuri di Tintin :
« La misterioza stelo » ye la fino dil buletino.

KELKA IDO-FORUMI

Se on volas expresas onua idei tote libere, existas liberessana forumo ube singlu darfas expresar sua opiniononi senrestrikte (ecepte se on esas dextrano). La anarkiisti e Trockiisti esas ibe bonvenanta. Yen lua adreso : idelisto@yahoo.com

Se on esas novico, on povas plubonigar onua savo dil Idolinguo per adherar la forumo : idolrneyo@yahoo.com. Ica forumo esas anke por dextrani qui preferas evitar relatar kun la anarkiisti e la extremista sinistrani.

Se onu ne tre prizas politikumar, ma preferas kulturo od historio, existas anke por onu la forumo : idostab@yahoo.com guidata da me. Che ica forumo aparas preske singladie **DIALA JURNALETO**.

Se on esas kurioza, on povas trovar tote diferanta forumo, qua ne esas guidata da movadala Idisto e di qua la tituli di la rubriki esas en mala Ido, ma la mesaji ibe esas en korekta linguo. Yen la ret-adreso di ca forumo : idisto@groups.msn.com

ALTRA REVUI

IDO-SALUTO esas la buletino dil Germana Ido-societo (GIS). Lua redaktero esas s-ro Alfred Neussner, - Thueringer Str. 3, - D-37284 Waldkappel - Germania. La yarala abono kostas 5 €. Abonanti di landi sen pagoposibleso povas sendar postmarki vice pekunio.

INTERRETALA REVUI

Editerio Krayono editas la interretala revuo **ADAVANE!** di la Ido-Societo Hispana, ta revuo aparas ye singla duesma monato. Anke **Editerio Krayono** editas ye singla monato la revuo **ASTRONOMIALA KAYERETO**, da Fernando Tejón. Oli esas trovebla che la sequanta adreso : www.publikaji.tk.

On povas ibe anke lektar interretala edituro di **KURIERO INTERNACIONA** qua havas un trimestro tardeso kompare a la surpapera edituro.

Anke samaloke on povas trovar komenco di Biblioteko virtuala kun kelka Idala libreti enretigita che la supre citita adreso : www.publikaji.tk.

